

Strategic Aspects of Tourism Development in UAE

PhD candidate Tariq Ahmed Abdelsamad Hassan
University of Ruse "Angel Kanchev", Bulgaria
twittariq2@gmail.com

Assoc. Prof. Dr. Emil Papazov
University of National and World Economy – Sofia, Bulgaria
epapazov@gmail.com

Assoc. Prof. Dr. Lyudmila Mihaylova
University of Ruse "Angel Kanchev", Bulgaria
lmihaylova777@gmail.com

Abstract

The strategic aspects of the tourism development in the UAE have been discussed on variable forums and in different documents of the native government and refer to infrastructural, marketing, financial and organizational issues. The idea has been to raise the attractiveness and values of the domestic tourist industry. The aim of the paper is to present and analyze strategic aspects related to the competitiveness of the UAE as a tourist destination from a business point of view. The method of comparative analysis is used. The resources and the infrastructure of the destination, as well as the supporting services forming the business environment, have a significant impact on the competitiveness of UAE tourism development. The strategic path of tourism in the country is related to the coordination of all management levels – micro, mezzo and macro.

Keywords: strategic management, tourism, business economics

JEL Code: M21, Z32

Въведение

Туризмът е дейност, която представлява интерес за изследователи от различни области, в т. ч. икономисти и мениджъри. Анализите и наблюденията показват, че през последните години Близкият изток привлича като цяло не само туристи, но и редица организатори на събития. В тази връзка се акцентира върху икономическата диверсификация, свързана със значителни инвестиции в скъпи съоръжения, провеждането на активен маркетинг. В резултат, отбелязва се силен растеж в туризма.

На тази база в Обединените арабски емирства (ОАЕ) възникват големи очаквания за бъдещото развитие на страната, отразени в поставянето на високи икономически цели (Henderson, 2006). Нараства значението на опознаването на културните различия между туристи и домакини като основа за развитието на туризма. Това предполага формирането на устойчиви връзки между възприеманите културни различия и развитието на туризма като икономическа дейност (Zaidan, 2016).

Подобно на всяка една икономическа дейност, развитието на туризма е свързано не само с ползи, но и с увеличаването на разходи. Ето защо в стратегически аспект е важно да се анализират и преценят всички ползи и разходи, за да може да се вземат адекватни стратегически решения и да се разработят стратегии за развитието на туризма.

ОАЕ се оформя като една от най-популярните и конкурентни туристически дестинации в региона на Близкия изток и Северна Африка. В момента страната има за цел да разгърне пълния си потенциал за по-успешно участие в конкурентната борба по отношение на туризма в световен мащаб. В тази връзка, целта на настоящата публикация е да се представят стратегически аспекти, свързани с конкурентоспособността на ОАЕ като туристическа дестинация, от гледна точка на бизнеса. Съществено влияние върху

конкурентоспособността на ОАЕ в туризма оказват ресурсите, инфраструктурата на дестинацията, както и съпътстващите услуги, които формират бизнес средата (Michael, et al., 2019).

1. Обзор и анализ на спецификите в развитието на туризма

Отчитайки факта, че Обединените арабски емирства са голям производител на петрол, страната има ясна визия за диверсификация на икономиката си и балансиране на различните икономически сектори. В този смисъл туристическата индустрия се утвърждава като основа на подобна диверсификация и като такава се очаква да допринесе с 280,6 милиарда ОАЕ дирхама¹ към БВП на страната до 2028 г. (Puri-Mirza, 2021). Туризмът в ОАЕ е обвързан и с вътрешна верига на доставки, което е предпоставка за инвестиции на Обединените арабски емирства за туристическата индустрия в размер на около 6,5 милиарда дирхама през 2016 г.

Туристическата индустрия на Дубай има най-висок приносен дял към БВП на страната си сред всички държави от Съвета за сътрудничество в Персийския залив. В по-широк мащаб, по този показател в Близкия изток и африканския континент Дубай е на второ място след Маракеш. Туристическата индустрия и най-вече хотелиерството се утвърждават като основен сектор на заетостта в ОАЕ. Емирството на Дубай е известно със своите луксозни хотели и иновативни сгради и курорти. Емирствата на Абу Даби и Дубай допълнително разширяват своите балнеохотелски съоръжения с цел да повишат туристическата си привлекателност.

По информация от World Travel and Tourism Council (2020), през 2016 г. директният принос на сектора на пътуванията и туризма към БВП на Обединените арабски емирства е бил 68,5 милиарда дирхама (или 18,7 милиарда USD), което се равнява на 5,2% от общия БВП. Очаква се той да нарасне с 5,1% годишно от 2017 г. до 2027 г., т.е. до 116,1 млрд. дирхама (31,6 млрд. USD), което е еквивалентно на 5,4% от общия БВП през 2027 г.

Общият принос на сектора на пътуванията и туризма към БВП на Обединените арабски емирства е 159,1 милиарда дирхама (43,3 милиарда USD), което е 12,1% от БВП. Очаква се той да нарасне с 4,9% годишно до 264,5 млрд. дирхама (72 млрд. USD), което би било 12,4% от БВП през 2027 г.

Секторът за пътувания и туризъм в ОАЕ пряко подпомага 317 500 броя работни места, което е 5,4% от общата заетост в страната. Очаква се тя да се увеличи с 2,4% годишно до 410 000 работни места, което би било 5,9% от общата заетост през 2027 г. Общият принос на сектора на пътуванията и туризма към заетостта, включително работните места, косвено подкрепяни от индустрията, е 10,4% от общата заетост, което е 617 500 работни места. Очаква се тя да нарасне с 2% годишно до 770 000 работни места през 2027 г., т. е. до 11,1% от общите работни места в страната.

Инвестициите в сектора, свързани с пътувания и туризъм, са 26,2 милиарда дирхама (7,1 милиарда USD), или 7% от общите направени инвестиции. Анализите показват, че се очаква нарастване с 11% годишно през следващите 7 години до 74,5 млрд. дирхама (20,3 млрд. USD) през 2027 г., или до 11,2% от общите инвестиции.

Анализите на туристическата индустрия в ОАЕ показват, че Дубай остава една от най-атраktivните дестинации на ОАЕ, която отчита силен интерес и постоянен растеж на резервации от цял свят и особено от Европа. През 2021 г. туризмът в Дубай продължава да акцентира върху бизнес посетители чрез пускането на нови съоръжения и атракции, както и подновяването на конференции, събития и фестивали от световно ниво, включително емблематичния Дубайски фестивал за пазаруване и първия World Expo в Дубай. В тази връзка Дубайският отдел по туризъм и търговски маркетинг работи в тясно сътрудничество със своя стратегически партньор Emirates по последната му световна кампания. Кампанията е разработена с очакването да се посрещат чуждестранни туристи, с което Дубай да се

---

¹ Парична единица на Обединени Арабски Емирства.

нареди сред най-предпочитаните дестинации през есенно-зимния сезон на годината.

Стратегическият аспект на туризма е свързан с инфраструктура, местно управление, изработване на документи обвързани с креативността и ценностите в туристическите дестинации (Alseiri, Khalifa & Bhaumick, 2019; Stoycheva, 2015). Управлението на туризма не може да обвързва само с ресурси и действие на пазарните сили, а се налага изработването на стратегически документи, които да са в съответствие с цялостното икономическо развитие на страната (Marinov, 2008).

2. Стратегически инициативи в туризма

Обединените арабски емирства предприемат редица действия за стимулиране на туристическите дейности. През декември 2020 г. правителството на ОАЕ прие стратегия на ОАЕ за развитие на вътрешния туризъм с цел да обедини местните и федералните усилия за използване на туристическите ресурси на ОАЕ и засилване ролята на вътрешния туризъм в националната икономика. През 2019 г. вътрешният туризъм на ОАЕ дава 23% от общите приходи на туристическия сектор. Новата стратегия има за цел да удвои приходите от вътрешния туризъм и да постигне по-добър баланс между вътрешния и международния туризъм до 2030 г. В изпълнение на стратегията правителството ще координира усилията за популяризиране на редица природни, културни и исторически забележителности в страната. Правителството ще разработи и цялостен план за стартиране на туристически кампании и инициативи през цялата година (The UAE Strategy for Domestic Tourism, 2021).

В синхрон с националните стратегически виждания, са разработени и стратегическите инициативи в отделните емирства.

В **Абу Даби**, Министерството на културата и туризма работи активно за устойчиво развитие на туризма в емирството. Това е обвързано със следните по-важни дейности и стратегически инициативи:

- изготвяне на ежегоден доклад за устойчивост;
- стартиране и прилагане на „зелен“ туризъм и хотелиерски инициативи;
- провеждане на изложби и конференции, свързани с околната среда на емирството.

В емирство **Дубай** Дубайската стратегия за туризъм 2020 стартира още през 2013 г. Това на практика е стратегическа пътна карта, чиято основна цел е привличане на 20 милиона посетители годишно до 2020 г. Стратегията се фокусира върху превръщането на Дубай в „първи избор“ за международните и бизнес туристите. Това включва разширяване на предлагането на Дубай като туристическа дестинация във връзка с организиране на събития, атракции, инфраструктура, услуги и пакети, с което става привлекателен за по-широка аудитория.

Дубайската стратегия за туризъм се фокусира върху три основни цели:

- запазване на пазарния дял на съществуващите пазари;
- увеличаване на пазарния дял на пазари с висок потенциал за растеж;
- увеличаване на броя на повторните посещения в Дубай.

Тази стратегия е актуализирана на 01 октомври 2019 г. Мисията, свързана с нея, е „Превръщане на Дубай във водеща световна дестинация“. Позиционирането на Дубай като водеща туристическа дестинация и търговски център от световно значение е планирано да се постигне чрез повишаване осведомеността за страната сред световната аудитория и привличане на туристи и инвестиции в емирството.

В емирство **Шарджа** е приет стратегическият документ „Визия за туризма на Шарджа 2021“. В него като основна цел е формулирана привличането на повече от 10 милиона туристи до 2021 г., когато в ОАЕ празнуват 50 години от основаването на държавата. За реализирането на визията за туризма, управляващият орган за търговия и развитие на туризма на Шарджа, в сътрудничество с партньори в туристическия сектор, приема четири

стратегически „стълба“. Те могат да бъдат обобщени по следния начин:

- популяризиране на Шарджа като идеална дестинация за семеен туризъм чрез предлагане на различни пакети и оферти, специално предназначени за семейства;
- приемане на иновативен туристически подход за подобряване на туристическия опит чрез предоставяне на иновативни решения;
- повишаване на ефективността в туристическия сектор чрез партньорство и съвместни действия за осигуряване на туристически съоръжения и възможности от световна класа;
- насърчаване на интереса сред семействата към културното наследство с идеята за изграждане на Шарджа като международен културен център.

В емирство **Аджман** е разработен Стратегически план на Аджман за туризъм за периода 2015-2021 г. Мисията, заложена в този стратегически план е, развитие и устойчивост на туристическия сектор чрез ефективни стратегически партньорства и непрекъснати иновации за да се превърне Аджман в дестинация, предпочитана от всички видове туристи. Туристическите дейности в стратегическия план на Аджман са фокусирани към:

- подобряване на опита с клиенти и предоставяне на услуги с добавена стойност;
- повишаване на устойчивостта и растежа;
- постигане на оперативна ефективност;
- осигуряване на удовлетвореност на служителите в творческа работна среда;
- рационални разходи и оптимално инвестиране на финансови ресурси.

Стратегията на Аджман 2021 г. за развитие на туризма акцентира върху създаването на общество, допринасящо за изграждането на зелена икономика, подкрепено от държавата. Идеята по-скоро залага на сплотено общество с позитивен дух и отношение, гордеещо се със своето културно наследство и ценности и отговорно към околната среда. Това е постижимо предвид нивото на образование на обществото, амбициите и ефективното участие в постигането на цялостно и балансирано развитие. Акцентът се поставя върху т. нар. „зелена икономика“. Тя допринася за подобряване на устойчивото развитие, целящо постигане на просперитет в различните области. „Зелената икономика“ е свързана с отговорност за да се запазят природните ресурси и да се утвърдят обществените ценности. Тя отваря широки хоризонти за знания и технологии и се подкрепя от съвременни и комплексни държавни политики и стимули.

Действията на правителството в Аджман по отношение на туризма са ефективни и отразяват изискванията на обществото и бизнес средата. Правителствените отдели на Аджман предлагат услуги, които са в съответствие със съвременните промени и конкурентоспособността на пазара. Решенията им са разумни, а плановете умело изготвени, съобразно интелигентни политики и законодателната рамка. Стратегическите планове за развитие на емирство Аджман са в хармония с визията на ОАЕ и националната програма за развитие. Ролята на местните власти допълва управленските действия на ОАЕ в цялост. Местното законодателство, разпоредби и политики също са в съответствие с Конституцията на ОАЕ и регулиращите закони.

В емирство **Фуджейра** туризмът се обвързва с географското положение и бреговата ивица, дълга около 90 км. В стратегически аспект усилията са насочени към развиването на зимния туризъм. Регионалната стратегия за туризма залага удвояване на приноса на местния туризъм в икономиката. Във Фуджейра е създадено Бюро по туризъм, чиято основна дейност е свързана с развиване и предлагане на туристическите атракции. В емирството има специализиран орган за управление и развитие на туризма, чиито основни задачи са (The official portal of Fujairah, 2021):

- да насърчава, развива и регулира туристическата индустрия в Емирството и да стимулира промоцията на туризъм на местно, регионално и глобално ниво;

- да насърчава интереса към музеи и паметници, предоставяйки на посетителите широки и задълбочени познания за културното наследство на емирството;
- да провежда семинари, конференции, изложби и туристически фестивали и да информира инвеститорите за различните туристически дейности в Емирството;
- да одобрява безвъзмездни средства за лицензиране на туризма и контрол на туристическата дейност в Емирството;
- да проучва и идентифицира области за инвестиции в туризма, наречени туристически инвестиционни зони;
- да синхронизира плана за развитие на туризма на Емирството в съответствие с туристическите стандарти в страната.

В емирство **Рас Ал-Хайма** през 2011 г. е създаден специализиран орган за развитие на туризма (The official portal of Ras Al Khaimah, 2021). Целта е ръст от един милион посетители до края на 2018 г. и развиване на туристическата инфраструктура на Емирството, както и утвърждаването му като дестинация от световна класа за отдих и бизнес пътувания, създавайки устойчиви инвестиционни възможности и подобрявайки качеството на живот на жителите му. За постигане на целите този управляващ орган лицензира, регулира и наблюдава туристическата индустрия на емирството, развива туристическата инфраструктура и генерира и насърчава преките инвестиции в туризма в Рас Ал-Хайма. От 2019 г. е разработена първата туристическа стратегия за Емирството и се определя ясна пътна карта за развитие на туризма през следващите десет години. Устойчивият туризъм е един от ключовите стълбове на новата стратегия. Визията е да се създаде привлекателна дестинация за посетители, търсещи автентична култура, основана на природата.

В емирство **Ум Ал-Куейн** през 2018 г., се разработва визия 2021, основана на пет основни „стълба“ (Umm Al Quwain Vision, 2021):

- устойчива и диверсифицирана икономика;
- социална солидарност;
- атрактивен туризъм;
- отлична инфраструктура;
- иновативно правителство.

В съответствие с визията правителството на Емирството има за цел да приложи цялостно структурно развитие чрез стратегически програми и инициативи, които подкрепят:

- растежа на местните индустрии, партньорства с частния сектор и икономика, основана на знания, изследвания и развитие;
- средата, свързана с ангажираността на общността, доброволчеството, сплотеността на общността и семейната стабилност;
- индустрията, която привлича туристи и инвестиции за да бъде Емирството топ дестинация за екологичен и културен туризъм;
- цялостната инфраструктура за планиране устойчивото развитие;
- обслужването на клиенти чрез трансформацията към електронно управление.

Анализите на стратегическите инициативи на седемте емирства, съставляващи ОАЕ показват, че страната се превръща в туристическа дестинация, която е част от световната туристическа карта поради безопасността, социалната и икономическата стабилност и инфраструктура. Важен факт е, че ОАЕ са на трето място в света по качество на инфраструктурата и ефективността на инфраструктурата на пристанищата според доклада на Световния икономически форум от 2014 г.

3. Видове туризъм със стратегическо значение

Проучванията показват, че Обединените арабски емирства развиват редица видове туризъм, които са представени в стратегически контекст и са обект на стратегически

инициативи на регионално и национално ниво. Сред тях могат да бъдат открити:

- Туризм с цел пазаруване

През последните години Дубай се очертава като водеща дестинация за търговия на дребно в Близкия изток, привличайки милиони купувачи от всяко кътче на света, както в колосалните си молове, така и в местните сукове. Заедно с Dubai Mall, най-новата туристическа атракция в страната, и Mall of the Emirates, Дубай може да се похвали с над 70 търговски центъра. ОАЕ също така разполага с много традиционни пазари на открито, наречени сукове. Някои от най-известните сукове в страната са тези за плодове и зеленчуци в Абу Даби, в Дубай са известни рибният сук, златният сук, а в Шарджа функционира легендарният централен сук, който предлага изумителен набор от стоки и продукти от цял свят.

- Приключенски туризм

В ОАЕ приключенският туризм е един от основните видове. Той е свързан със скокове с парашут над емблематичната Палм Джумейра, преминаване през планините Хата или участие в надпревара в пустинята и търсене на силни усещания. Атрактивни за посетителите са обиколките с балон над някои от най-зашеметяващите пейзажи в региона, сафарита в пустинята и гмуркане във водите на Арабския залив. ОАЕ разполага с известни места за гмуркане в региона като Мартини Рок. Подводните морски пейзажи правят гмуркането едно от най-незабравимите приключения в ОАЕ и привличат туристи от цял свят.

- Спортен туризм

Многобройните спортни събития в ОАЕ са привлекателни за любителите на спорта. Спортният туризм на страната е свързан със състезания от световна класа, като Гран при на Формула 1 в Абу Даби, Дубайски тенис шампионат, Световен шампионат по голф в Абу Даби, Дубайско състезание по ръгби, купата Polo Polo, както и най-богатата конна надпревара в света.

- Културен туризм

Богатата история и култура на ОАЕ може да се открие в исторически обекти и музеи в цялата страна. По-сериозен интерес туристите проявяват към древното селище в Абу Даби, крепостта Ал Джахили в Ал Айн, създадена през 1891 г. около Оазис Ал-Джахили за защита на производителите на палми. Туристическа атракция е и крепостта Ал Фахиди в Дубай, построена през 1787 г. като помещение на монарха и крепост на отбраната. Архитектурните забележителности във Фуджейра и Аджман също са част от културния туризм на страната. ОАЕ стават все по-популярни като дестинация за изкуства, арт шоута, музикални фестивали и театрални представления, които се провеждат през цялата година.

- Образователен туризм

Независимо дали интересът е към по-висока образователна степен, изучаване на чужд език или богатата култура на Близкия изток само за един семестър, ОАЕ предлага на студенти от цял свят изключителни възможности за висше образование в своите близо 60 колежа и университета. Водещите в ОАЕ са Университет в Абу Даби, Американски университет в Дубай, Американски университет в Шарджа, Бизнес училище Cass, Лондонско бизнес училище, Нюйоркски университет в Абу Даби, Университет Париж-Сорбона Абу Даби и др.

- Медицински туризм

ОАЕ е предпочитана дестинация за пациенти, търсещи лечение в чужбина, заради краткото време на изчакване, конкурентните цени и високото качество на медицинските грижи. Освен предлагането на рутинните хирургични операции и козметичните процедури, ОАЕ разполага със специализирани центрове по онкология, генетични заболявания и диабет и нови съоръжения за рехабилитация, педиатрия и интегрирана медицина. Медицинските комплекси в момента позиционират ОАЕ като център за медицински туризм. Разработват се

допълнителни съоръжения за предлагане на повече услуги и възможности за пациенти от чужбина. Списък на организациите, предлагащи здравни услуги в ОАЕ е доста многоброен.

- Конгресен туризъм (Meetings, Incentives, Conferences, and Exhibitions, съкратено MICE)

В ролята на „стратегически мост“ между Изтока и Запада, ОАЕ се очертава като една от водещите световни дестинации за срещи, инициативи, конференции и изложби. Според Международната конгресна асоциация, Дубай е сред най-добрите места за бизнес събития в света, наред с градове като Сингапур, Хонконг, Ню Йорк и Мелбърн. В столицата на ОАЕ се намира най-голямото изложбено съоръжение в Близкия изток – Националният изложбен център в Абу Даби. MICE допринася за икономическата диверсификация и активното насърчаване на рационалното използване на културно-историческите и рекреационните ресурси в ОАЕ и развитие на туризма (Aburumman, 2020).

- Морски туризъм

Морският туризъм е един от най-бързо развиващите се видове туризъм в страната. Пример в това отношение е „Порт Рашид“, Дубай, считан за най-големият круизен център в Близкия изток, обслужващ нарастващ брой пътнически кораби, които посещават града. През 2011 г. Dubai Ports World (DP World) одобрява плановете за разширяване на съоръженията на пристанището. Плановете включват развлекателни съоръжения и ресторанти за обслужване на пътници и жители, както и централизирана сграда, обслужваща туристически кораби. Оборудването на сградата е с най-съвременни технологии и съоръжения за осигуряване на комфорт на пътниците.

- Екотуризм

Като една от любимите дестинации в света, ОАЕ предлага някои от най-атраktivните пейзажи и красиви природни забележителности в региона. Залага се на екологичен туризъм със слабо въздействие върху околната среда в цялата страна. Така посетителите могат да усетят природното величие, простиращо се в цялата страна, като същевременно оставят пейзажа недокоснат. Еко обиколките се организират от специални групи, като Емиратската природонаучна група, Емиратската екологична група и Емиратския комитет за проследяване на птици, заедно с частни туроператори и хотели. Една от най-известните „зелени“ дестинации в ОАЕ се намира в емирството на Абу Даби – Ал-Айн. То е едно от най-старите постоянно населени селища в света и някога е бил жизненоважен кервански оазис по търговските пътища, простиращи се от Леванта до Индийския океан.

Екотуризмът помага за стимулиране на усилията за опазване на природата, като я защитава за следващите поколения. Посетителите са привлечени от резервата в Дубай, който обхваща близо 5% от територията на Дубай и е дом на над 6000 местни дървета, треви и флора, както и стада от орикс и други диви животни.

Например, Al Maha Desert Resort & Spa, съчетава луксозни места за настаняване от висок клас с древни бедуински лагери и е основно място за настаняване на посетителите, които разглеждат резервата в пустинята в Дубай. Като признание за ключовата му роля в опазването на дивата природа в региона, National Geographic присъжда на Al Maha Desert Resort & Spa наградата World Legacy Award.

В Шарджа държавните органи работят за развитието на сектора на екотуризма на емирството, като се консултират с местни и международни агенции за екотуризм, с цел добра защита на избраните обекти и запазване естествената красота на емирството. Понастоящем се провеждат проучвания и точен подбор на области за проекти, като се акцентира на необходимостта от поддържане на баланс между опазване на околната среда и разработване на изключителен екологичен туристически продукт.

Наблюдението на птици е друга популярна екотуристическа дейност в ОАЕ, особено около много влажни зони в страната, които са дом на над 400 вида птици. Ключови туристически райони са Рас Ал Хор в Дубай, където се намират Западните рифови чапли, фламинго и петнисти орли, и район Джебел Али с чучулиги и сив франколин.

Wadi Wurayah във Фуджейра е първата защитена планинска зона на страната, с цел опазване на изворите, басейните и потоците на прясна вода, които са уникална дива природа с възобновяем и безопасен ресурс за пиене. Туристическият модел Wadi Wurayah е уникален по своя характер, тъй като осигурява активна защита на природните и културни ресурси на района и показва как опазването на околната среда може да бъде икономически изгодно.

Обединените арабски емирства имат уникален масив от защитени територии, които обхващат повече от 5036,24 квадратни километра, което се равнява на 6,024% от общата площ на страната.

Акцентирайки на представените видове туризъм, ОАЕ се превръща в една от водещите дестинации. В подкрепа на това е доклада на Световната туристическа организация за глобалния туризъм през 2014 г., който класира ОАЕ на 30-то от 50 места за най-добра международна туристическа дестинация по отношение на посещенията, на 29 място сред 50 държави за най-високи приходи от туризъм и на 21-то място от 50 държави по отношение на разходите за туризъм. Докладът за конкурентоспособност в областта на пътуванията и туризма посочва приноса на конкурентното предимство на ОАЕ в областта на инфраструктурата за въздушен транспорт за укрепване на позицията на страната в индекса за конкурентни пътувания и туризъм над най-добрите центрове за въздушен транспорт в света. Това е свързано с авиокомпания Emirates – Etihad Airways и авиокомпания Fly Dubai – Air Arabia. Emirates е на второ място в света по ефективност и качеството на инфраструктурата за въздушен транспорт според Доклада за глобалната конкурентоспособност за 2014 г.

Заклучение

Наблюденията и анализите на туристическата дейност в ОАЕ показват, че по отношение на стратегическото управление, маркетинговите дейности, туристическите промоции, извършвани от органите, отговорни за управлението на туристическия сектор, ОАЕ са сред водещите. Отчетени са конкурентните предимства при отделните видове туризъм и свързаните с тях инвестиции за устойчиво развитие. Стратегическото развитие на туризма в страната се опира на координация на всички управленски равнища – микро, мезо и макро.

С всяка година значението на туристическата индустрия за увеличаването на БВП на страната нараства. Това се постига най-вече с диверсификация на туристическите дейности. В емирство Дубай туризмът допринася пряко или косвено в общия БВП с до 32%, което е от стратегическа важност за икономиката на страната. Подобен ефект се наблюдава и в другите емирства.

Стратегическите инициативи и свързаните с тях видове туризъм влияят върху позиционирането на ОАЕ на световната туристическа карта. В това отношение най-ярки примери са Експо 2020 в Дубай, което е с редица конкурентни предимства, утвърждаването на Шарджа като център за арабска култура и свързания с нея туризъм и други.

References

1. Aburumman, A. A. (2020). COVID-19 impact and survival strategy in business tourism market: the example of the UAE MICE industry. *Humanities and Social Sciences Communications*, 7(1), 1-11.

2. Alseiri, H. A. S. M., Khalifa, G. S., & Bhaumick, A. (2019). Tourism destination competitiveness in UAE: The role of strategic leadership and strategic planning effectiveness. *International Journal of Recent Technology and Engineering*, 8, 860-865.
3. Henderson, J. (2006). Tourism in Dubai: overcoming barriers to destination development. *International Journal of Tourism Research*, 8(2), 87-99.
4. Marinov, S. P. (2008, May). Strategic goals for enhancing the competitiveness of Bulgaria as a tourist destination. In *Development: Cooperation and Competitiveness*", *Proceedings of 4th International Conference* (pp. 22-24).
5. Michael, N., Reisinger, Y., Hayes, J. (2019). The UAE's tourism competitiveness: A business perspective. *Tourism Management Perspectives*, Vol. 30, 53-64.
6. Puri-Mirza, A. (2021). *Tourism industry in the UAE – statistics & facts*. [Online] Available from: <https://www.statista.com/topics/4643/tourism-industry-of-the-uae/>, [Accessed 08/06/2021].
7. Stoycheva, B. (2015). Marketing Approaches in Managing the Organizations from the Sector of Performing Arts. *Journal of Entrepreneurship & Innovation*, 7(1), 52-65.
8. The official portal of Fujairah (2021). *Fujairah Tourism & Antiquities Authority*. [Online] Available from: <https://fujairah.ae/en/Pages/govtDetails.aspx?GovtDeptID=3>, [Accessed 10/10/2021].
9. The official portal of Ras Al Khaimah (2021). *The Ras Al Khaimah Tourism Development Authority (TDA) was established in May 2011 under the government of Ras Al Khaimah*. [Online] Available from: <https://corporate.visitrasalkhaimah.com/>, [Accessed 10/10/2021].
10. The UAE Strategy for Domestic Tourism (2021). [Online] Available from: <https://u.ae/en/about-the-uae/strategies-initiatives-and-awards/federal-governments-strategies-and-plans/the-uae-strategy-for-domestic-tourism>, [Accessed 09/10/2021].
11. World Travel and Tourism Council. (2020). *Tourism and Economy*. [Online] Available from: <https://u.ae/en/information-and-services/visiting-and-exploring-the-uae/travel-and-tourism/tourism-and-economy>, [Accessed 08/10/2021].
12. Zaidan, E. (2016). The impact of cultural distance on local residents' perception of tourism development: The case of Dubai in UAE. *Tourism: An International Interdisciplinary Journal*, 64 (1), 109-126. <https://hrcak.srce.hr/154836>
13. Umm Al Quwain Vision (2021). [Online] Available from: <https://u.ae/en/about-the-uae/strategies-initiatives-and-awards/local-governments-strategies-and-plans/umm-al-quwain-vision-2021>, [Accessed 08/10/2021].